

Svenskstuderandes språkanvändning utanför studier

Vanessa Randma

Svenska språket
Kandidatavhandling
Vårterminen 2022
Språk- och kommunikationsstudier
Jyväskylä universitet

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Vanessa Randma	
Työn nimi Svenskstuderandes språkanvändning utanför studier	
Oppiaine Ruotsin kieli	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Toukokuu 2022	Sivumäärä 24
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän tutkielman tarkoitus oli selvittää, miten ruotsin yliopisto-opiskelijat käyttävät ruotsin kieltä opintojensa ulkopuolella, mutta myös miten kieltä käytetään opinnoissa ja minkälaisia ajatuksia opiskelijoilla on kielenkäytöstä ja -oppimisesta.</p> <p>Tutkimukseen osallistui kolme ruotsia pääaineenaan opiskelevaa yliopisto-opiskelijaa. Aineistonkeruun menetelmänä tutkimuksessa toimivat yksilöhaastattelut, joista on tehty sisällönanalyysi. Tutkimuksen pääpaino on siis haastatteluista saadussa aineistossa ja näin ollen haastateltavien yksilöllisissä kokemuksissa ja mielipiteissä.</p> <p>Tulokset osoittavat, että tutkimuksen ennako-oletus pitää melko pitkälti paikkansa: kyseiset ruotsin opiskelijat eivät aktiivisesti käytä ruotsin kieltä kovinkaan paljon opintojensa ulkopuolella, vaan sen sijaan lukevat, kuulevat tai kuuntelevat sitä, ja käyttävät ruotsin sijasta muita kieliä. Opinnoissa ruotsin kielen käyttö on selvästi aktiivisempaa ja monipuolisempaa. Yleisesti tutkimuksesta kävi myös ilmi, että opiskelijat suhtautuvat kielen oppimiseen ja käyttämiseen positiivisesti, ja että he haluaisivat käyttää sitä enemmän myös vapaa-ajalla. Tutkimustulosten perusteella ei kuitenkaan voi tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä kielenkäytöstä tai kertoa sille yksiselitteisiä syitä, vaan ennemminkin tarkastella sitä kohderyhmän kannalta.</p> <p>Ongelmakohta tässä tutkimuksessa oli kielenkäytön määritelmä. Vaikka termiin sisältyy sekä kohdekielen lukeminen, kirjoittaminen, kuunteleminen että puhuminen, keskittyivät haastateltavat vastauksissaan etenkin kielen suulliseen tuottamiseen. Näin ollen vastaukset hieman vaihtelevat termin käsityksestä riippuen. Kielen tuottamiseen keskittyminen kuitenkin mahdollisesti tarkoittaa tutkimusta jollain tasolla, sillä tähän aiheeseen liittyen aineistoa on melko paljon, jolloin sitä pystytään käsittelemään ja analysoimaan tarkemmin.</p>	
Asiasanat kielenkäyttö, kielenoppiminen, ruotsin kieli	
Säilytyspaikka JYX	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	4
2 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	6
2.1 Teoretisk bakgrund	6
2.2 Tidigare forskning	8
3 MATERIAL, METOD OCH ETIK	11
3.1 Material	11
3.2 Metod	11
3.3 Etik	12
4 RESULTAT	13
4.1 Språkanvändningen utanför studier	13
4.2 Språkanvändningen i studier	16
4.3 Studerandenas tankar om språkanvändning och -inlärning	20
5 AVSLUTANDE DISKUSSION	26
LITTERATUR	28

1 INLEDNING

Att tala och skriva ens förstaspråk är för många ett helt vanligt sätt att kommunicera och klara sig i vardagliga situationer och aktiviteter. Emellertid är dessa två kunskaper också viktiga i språkinlärningen, särskilt när det gäller andra- och främmande språk. Enligt Tomasellos användningsbaserade språkinlärningsteori (engl. usage-based theory of language acquisition) uppstår språkstrukturer från språkanvändning och särskilt barn bygger upp sitt språk på basis av sina kognitiva kunskaper (Ghalegi & Sadighi, 2015: 190). Utöver detta beskriver Sargsyan och Kurghinyan (2015: 46) hur ungdomar lär sig särskilt engelska snabbt på grund av teknologi och engelskans status i popkulturen och världen, vilket stärker Tomasellos teori. Att använda språk är då ett grundläggande steg i språkinlärningen och är således ofta uppmuntrad inom språkinlärningen: en förutsättning för att lära sig ett språk och utveckla språkkunskaper är att ha möjligheter att använda språket först i klassrummet, men också i en mer naturlig och informell miljö, utanför den iscensatta klassrumsmiljön och formellt lärande. Man kunde också säga att målet med språkinlärningen är att lära sig att använda målspråket effektivt utanför klassrummet (Habók & Magyar, 2018).

Om förstaspråksanvändning är dagligt, hur är det egentligen med inlärd språk? Det finns mycket forskning om olika delar av språkinlärningen, såsom forskning om olika språkinlärningsstrategier och -teorier, så detta bredare ämnesområde är ingenting nytt inom forskningen. Trots det finns det inte så mycket information om hur språkinlärare faktiskt använder det inlärd målspråket utanför sina studier, särskilt när det gäller svenska språket, så det finns många obesvarade frågor om ämnet. Mig veterligt finns det bara en studie som handlar om ett likadant tema: Kalaja, Alanen, Dufva och Palviainen (2011, 70-71) redogör för finska universitetsstuderandes roll som aktörer gällande användning av svenska och engelska i och utanför skolan när de var i grundskolan och gymnasiet. Författarna upptäckte att studerandena var mer receptiva och passiva språkanvändare än produktiva. På basis av det är hypotesen i min studie att detsamma stämmer med min fokusgrupp, finska universitetsstudierande som studerar svenska som huvudämne. Även om min uppfattning om svenskstuderandenas språkanvändning är att man inte använder språket så mycket i vardagen kan det finnas inflöde av språk i vardagen, på grund av till exempel teknologi och popkultur, så man ofrånkomligt

åtminstone ser eller hör svenska i någon mån. Men det som är intressant i min studie ä fokusgruppen, eftersom de redan har ganska höga språkkunskaper och, på grund av det, är inte längre i ett aktivt inlärningskede. Om man till exempel observerar hurdana svenskkurser som erbjuds på finska universitet, såsom på Jyväskylä universitet, använder studerande svenska i studier mer för att lära sig om språk, kultur och historia, och samtidigt lär sig att tala, skriva och förstå språket bättre istället för att i första hand lära sig språket. Därför kan man anta att de har möjligheter att använda och upprätthålla språkkunskaper själva också utanför studier och är "bra" språkinlärare och -användare (Kalaja, Alanen, Dufva & Palviainen, 2011: 66). Detta betyder att deras språkanvändning förmodligen inte beror så starkt på deras språkkunskaper, utan mer på till exempel motivation, attityder och möjlighet att använda språket.

Den största utmaningen samt forskningsproblemet i denna studie är faktumet att det inte finns mycket information om temat eller från den exakta synvinkeln. Därför kan fynd och diskussion inte speglas så bra i ljuset av vad man redan vet om det, och några absoluta slutsatser kan naturligtvis inte dras; syftet är att kartlägga personliga åsikter och upplevelser om temat. I alla fall anser jag att denna studie ska vara mycket nyttig, sätta ljus på nya frågor inom detta tema och vara en källa till följande studier om samma eller liknande tema, särskilt när man tänker på vikten av detta tema.

I denna avhandling ska jag först i kapitel 2 behandla några relevanta teorier och fynd gällande språkinläring, -användning och dess relation, men också företeelsen genom relevant forskning, såsom undersökningen av Kalaja, Alanen, Dufva och Palviainen (2011). I kapitel 3 presenterar jag undersökningsmaterialet och metoderna som användes samt etiska överväganden, och i kapitel 4 redogör jag resultat som fick. Slutligen i kapitel 5 diskuterar jag resultaten närmare.

2 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta kapitel ska först behandlas avhandlingens teoretiska bakgrund och sedan presenteras relevanta tidigare undersökningar.

2.1 Teoretisk bakgrund

Det finns flera teorier om språkinlärning som diskuterar olika strategier att lära sig språk och presenterar resultat som dessa strategier leder till, med målet att redogöra för fenomen inom språkinlärning samt att möjligen hitta det mest effektiva sättet att lära sig ett språk. Från dessa teorier är de mest relevanta teorierna angående denna studie ändå Tomasellos användningsbaserad språkinlärningsteori och Schumanns modell om kulturell tillvänjning, som ska diskuteras här. Ghalebi och Sadighi (2015: 191) sammanfattar Tomasellos (2003) teori i två dimensioner på basis av följande principer: "mening är användning och struktur uppstår vid användning". Det första är den funktionella dimensionen av språklig kommunikation, såsom hur människor använder språkliga överenskommelser för att uppnå sociala mål, medan det andra är den strukturella dimensionen av språklig kommunikation, som fokuserar på hur meningsbaserade grammatiska konstruktioner växer fram ur individuell språkanvändning (Ghalebi & Sadighi, 2015: 191). På basis av detta kan man identifiera två typer av kognitiva färdigheter som barn har för att inhämta språk: avsiktsläsning (engl. intention-reading) hjälper barn att avställa målen eller avsikterna av mogna talare och att lära sig dem i enlighet med kultur och den funktionella dimensionen (Ghalebi & Sadighi, 2015: 191). Att hitta mallar (engl. pattern-finding) i sin tur är vad barn måste göra för att ta ut abstrakta lingvistiska scheman eller konstruktioner från den enskilda yttrandena i enlighet med den grammatiska dimensionen (Ghalebi & Sadighi, 2015: 191). Även om denna teori fokuserar på barn och språkinlärning tror jag att Tomasellos (2003) tankar som Ghalebi och Sadighi (2015) diskuterar är relevanta gällande temat på grund av fokusgruppen, men också eftersom de i en viss utsträckning bevisar en bas för relationen mellan språkinlärning och -användning.

Schumanns modell om kulturell tillvänjning (1978; citerad i Chizzo, 2002: 1-2) att den sociala och psykologiska distansen mellan andraspråksinlärare och målspråksomgivning

påverkar i vilken grad målspråket ska läras in utan pidginisering och att det finns åtta sociala variabler som påverkar kontakten mellan dessa två:

1. Social dominans: när språkinlärargruppen är politiskt, kulturellt, tekniskt eller ekonomiskt överlägsen jämfört med målspråksgruppen, tenderar den att inte lära sig språket. Om situationen är tvärtom kan den motstå att lära sig målspråket.
2. Assimilation, bevarande och anpassning: om språkinlärargruppen väljer assimilering som integrationsstrategi ger den upp sin egen livsstil och uppskattar samt adopterar målspråksgruppens livsstil. Bevarande, i sin tur, betyder att språkinlärargruppen upprätthåller sin egen livsstil och värderingar, men förkastar målspråksgruppens livsstil och värderingar. Anpassning innebär att språkinlärargruppen anpassar sig till målspråksgruppens livsstil och värderingar, men också upprätthåller sina egna värderingar och livsstil för att använda dem med språkinlärargruppen.
3. Inhägnat område (engl. enclosure): avser i vilken grad språkinlärargruppen och målspråksgruppen delar samma sociala konstruktioner, såsom skolor och yrken. Om det finns många likheter är inhägnat område låg och språkinläringen underlättas.
4. Sammanhängande (engl. cohesiveness): om språkinlärargruppen är kohesiv tenderar den att förbli separat från målspråksgruppen.
5. Storlek: om språkinlärargruppen är stor kommer att kontakten inom gruppen vara mer frekvent än kontakt med målspråksgruppen.
6. Kongruens: om de två kulturerna är likadana är social kontakt mer sannolikt och språkinläring underlättas.
7. Attityd: om språkinlärargruppen och målspråksgruppen har positiva attityder mot varandra ska språkinläring vara lättare.
8. Avsedd vistelsetid: ju längre språkinläraren stannar kvar i målspråksmiljön, desto mer sannolikt är det att hen kommer att känna behov av att lära sig målspråket.

Slutligen, med den ovannämnda teorin i åtanke, vill jag kortfattat förklara svenska språkets situation i Finland för att få en bättre förståelse av språkets status, utbredning

och möjliga attityder mot det. Svenska språket är Finlands andra nationalspråk och dess status skyddas av historia, samhälle och lagstiftning (Palviainen, 2011; McRae, 2007; citerad i Kalaja, Alanen, Dufva & Palviainen, 2015: 64). Till exempel Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014 (GLGU 2014: 126-127) benämner svenska vid sidan av finska som “det andra inhemska språket”, vilket är ett obligatoriskt ämne, för några till och med från tredje klass. Däremot är cirka 5 % av Finlands population svensktalande (Tandefelt, 2001). Svenska har då spridit sig till ett relativt stort område och man kan säga att det finns möjligheter att använda språket, särskilt i västra och södra Finland där svenskan har en starkare status. När det gäller motivation och attityder mot att lära sig svenska fann Knight (2013: 71) i sin pro-gradu avhandling att studerande av olika ämnen vid Tammerfors universitet avsåg inlärnigen av svenska huvudsakligen som neutral. Koivunen och Koskela (2018: 39) i sin tur fann att sjätteklassare som hade börjat studera svenska som B1-språk hösten 2016 avsåg inlärnigen av svenska huvudsakligen som neutral eller positiv.

2.2 Tidigare forskning

I sin undersökning redogör Kalaja, Alanen, Dufva och Palviainen (2011) för språkinlärnarnas roll som aktörer gällande användningen av engelska och svenska i och utanför skolan: de studerade universitetsstuderande på basis av ett frågeformulär som fokuserade på vad studerandena hade lärt sig om dessa språk i grundskolan och gymnasiet, vad de ännu inte hade lärt sig och vad de hade lärt sig om dessa språk på fritiden (Kalaja, Alanen, Dufva & Palviainen, 2015: 66). När det gäller fritiden visar resultaten att svenskstuderande hade varit mer receptiva och passiva språkanvändare än produktiva. Med andra ord hade studerandena antingen bara hört och sett svenska eller hade inte alls utnyttjat språket på fritiden istället för att ha använt det aktivt. Produktiv språkanvändning var sporadisk och studerandena underströk att det krävs att de själva aktivt söker efter och utnyttjar olika situationer för att lära sig och använda språket på fritiden. Studerandena upplevde dessa möjligheter ändå inte som inlärningsituationer och hellre använde till exempel engelska (Kalaja, Alanen, Dufva & Palviainen, 2011: 71). Ett intressant fenomen särskilt bland engelskstuderande var att de hade faktiskt haft möjligheter att använda språket i verkliga kommunikationssituationer. Detta hade utvecklat deras muntliga språkkunskaper, men också ökat deras säkerhet och djärvhet att använda språket, och deras självförtroende och sina egna språkkunskaper.

Författarna uppger att det kan finnas fyra syften varför svenskstuderandena beskriver sig som passiva: (1) negativa attityder mot språket, (2) engelskans dominans som ett nyttigt och globalt språk samt lingua franca, (3) språkkunskaper i engelska är mycket bättre, man har stödet från omgivningen och vågar använda språket, och (4) inlärare av svenska vet inte var och hur de kan hitta och utnyttja inlärningsmöjligheter på fritiden (Kalaja, Alanen, Palviainen & Dufva, 2011: 72-73).

Sargsyan och Kurghinyan (2016) gjorde en liknande studie om hur EEC (Experimental English courses) elever i olika åldrar, kön och kompetensnivåer använder engelska på fritiden. Enligt författarna lär sig ungdomar särskilt engelska snabbt på grund av teknologi och engelskans status i popkulturen och världen (Sargsyan & Kurghinyan, 2016: 46). De använde intervjuer och frågeformulär som metod och kom fram till att nästan hälften av elever använde engelska utanför skolan, särskilt i form av konsumtion av musik, filmer och sociala medier, men också när de reser utomlands eller söker efter någonting på nätet (Sargsyan & Kurghinyan, 2016: 63). Författarna listade också vissa studier gjorda av samma tema: Grau (2009) och Ranta (2010) hittade mycket likadana resultat bland tyska och finska gymnasisternas språkanvändning såsom Sargsyan och Kurghinyan hittade i sin studie (Sargsyan & Kurghinyan, 2016: 47-48). Däremot fann Hyland (2014) att många lärarstuderande läser och lyssnar på engelska på fritiden, men inte talar det; Barker (2004) fann detsamma och föreslog att det skulle finnas mer muntliga hemuppgifter för att lösa problemet (Sargsyan & Kurghinyan, 2016: 48).

Derwing och Munro har gjort en del longitudinella undersökningar som inte behandlar samma tema som denna avhandling, men ändå delar vissa liknande intressen och anmärkningsvärda resultat (Derwing & Munro, 2013; Derwing, Munro & Thomson, 2008; Derwing, Thomson & Munro, 2006; citerad i Derwing & Munro, 2015: 41-42). De samlade in data från talare av mandarinkinesiska och slaviska språk (ryska, ukrainska och kroatiska) som hade invandrat till Kanada. Alla hade liknande socioekonomiska bakgrunder, låg nivå av muntlig engelska och var välutbildade i sina hemländer. De ombads att beskriva en berättelse av bilder och graden av accent, begriplighet och flyt i muntlig engelska uppskattades (troligtvis av lyssnare med engelska som förstaspråk, men det anges inte i studien). Författarna upptäckte att på sju år utvecklade talarna av slaviska språk mycket, medan talarna av mandarinkinesiska var på nästan samma nivå som i början av studien: genom intervjuer upptäckte de att talarna

av slaviska språk hade många interaktioner med talare av engelska och större integration i den nya kulturen, medan talarna av kinesiska inte hade det. Särskilt dessa talare som hade integrerat sig i kulturen producerade mycket begripligt språk. På basis av dessa fynd kunde man säga att språkanvändningen hade ökat muntliga språkkunskaper av talarna av slaviska språk. Detta betyder att språkanvändningen är mer eller mindre viktigt i språkinlärningen, åtminstone när det gäller språkliga drag som var i fokus för denna undersökning.

3 MATERIAL, METOD OCH ETIK

I detta kapitel kommer jag först att presentera undersökningsmaterialet och metoder som används i studien. Därefter ska jag behandla etiska överväganden mer i detalj. Målet med denna studie är huvudsakligen att redogöra för hur universitetsstuderande med svenska som huvudämne använder svenska i och utanför sina studier, men också hur studerandena själva ser på förhållandet mellan språkanvändningen och -inläringen. Dessa saker ska tas reda på med hjälp av följande forskningsfrågorna:

1. Hur använder svenskstuderande svenska utanför deras studier?
Med 'hur' avser jag följande aspekter: hur mycket, varför, på vilka sätt, med vem samt i vilka situationer och sammanhang.
2. Hur ser svenskanvändningen ut i studierna?
3. Vilka tankar har studerandena om sin egen användning och inläring av målspråket?

3.1 Material

Undersökningsmaterialet består av tre individuella intervjuer med tre svenskstuderande. Intervjuerna genomfördes under våren 2022 och hade 16 frågor formulerade på basis av forskningsfrågorna. Med andra ord var intervjuerna halvstrukturerade. Intervjuerna hölls på distans och varade i genomsnitt 30 minuter. Intervjuerna var på finska, så alla citat som används i resultatdelen har översatts till svenska. Det enda kriteriet för intervjupersoner var att de skulle ha svenska som huvudämne, men utöver detta råkade alla dessa studerande ha studerat svenska i fyra år vid universitet, vilket kan också vara betydande när det gäller svar som ficks från intervjuerna.

3.2 Metod

Intervjuernas syfte är att ge djupare svar med motiveringar på forskningsfrågorna, och därför är den relevanta analysmetoden i studien kvalitativ innehållsanalys. Med denna metod är det också möjligt att observera och jämföra dessa svar tydligare. Därför är studerandenas svar i fokus och fungerar som en bas för teorin och analysen. Detta gör studien induktiv och empirisk, men också hjälper till att förstå fenomenet bättre (Kalaja,

Alanen & Dufva, 2011: 15). Dessutom har Kalaja, Alanen, Dufva och Palviainen (2011) redan använt ett frågeformulär samt en kvantitativ analysmetod i sin studie med ett likadant tema. Forskningsobjektet i min studie att få mer information om hur man använder svenska och eventuellt varför språkanvändningen är som den är.

3.3 Etik

Forskningstillstånd, forskningsredogörelse samt deltagande gällande studien gick igenom i början av varje intervju. Studerandena gav deras samtycke verbalt, eftersom deras personuppgifter inte samlades in och har ingen betydelse i studien; materialet består bara av det som diskuterades om avhandlingens tema under intervjuerna. Deltagandet var frivilligt och intervjupersonerna hade möjlighet att avbryta deltagandet när som helst. Materialet förvaras i ett halvår och det ska användas bara i denna studie. För att bevara studerandenas anonymitet ska andra mer detaljerade informationer om dem och deras studier inte avslöjas, och all sådan information har också tagits bort från citaten.

4 RESULTAT

I detta kapitel kommer jag att presentera resultaten och diskutera studerandenas svar. Studerandena benämns som studerande A, studerande B och studerande C. Kapitlet har indelats i tre delar, av vilka var och en koncentrerar sig på en forskningsfråga i den ordning de presenterades tidigare: först redogör jag för hur studerandena använder svenska utanför sina studier, därefter behandlar jag hur de använder svenska i sina studier och till slut diskuterar jag närmare studerandenas tankar om språkanvändning och -inläring.

4.1 Språkanvändningen utanför studier

Alla tre studerande kom fram till slutsatsen att de lyssnar eller läser på svenska ganska lite eller sporadiskt utanför sina studier. Studerande A uttryckte att hen lyssnar och läser språket mycket sällan, nästan inte alls, och det händer ibland bara på jobbet eller på biblioteket. De andra två studerandena skilde sig från studerande A, men hade ändå mycket liknande vanor med varandra: de svarade att de lyssnar på språket i form av ljudböcker, videor och poddar, och läser nyheter, andra medier och böcker på svenska någon gång i veckan eller månaden. Dessutom hade alla tre lite olika typer av svar på frågan om studerandena lyssnar eller läser andra språk mer än svenska: studerande A sade att på jobbet, på gatan och i butiken hör hen engelska nästan dagligen och andra minoritetsspråk mer än svenska. Med andra minoritetsspråk avsåg hen språk som talas av invandrare i Finland, men nämnde **inget av dessa språk** specifikt. Studerande B sade att förutom finska hör hen svenska mest, medan studerande C uppgav att hen hör engelska mer än svenska till exempel på jobbet, på gatan och på TV. Vi kan inte riktigt dra några slutsatser på basis av dessa svar, eftersom att läsa andra språk inte diskuterades. Därför kan man bara anta att studerandena inte läser andra språk utanför studierna, men vi får ändå någon slags uppfattning om hur mycket de hör andra språk.

När det gäller att tala och skriva svenska utanför studier uttryckte alla studerande att de producerar språket antingen ganska sällan och mycket lite; för studerande A och studerande C var det någon gång i veckan eller månaden, medan studerande B inte nämnde hur ofta det sker. Studerande B berättade ändå: "Nå jag har inte så många

sådana människor med vem jag kunde tala svenska.”, medan studerande C berättade: “Nu när jag inte har träffat klasskamrater på liksom väldigt länge [...] jag talar det ju nästan aldrig.” Däremot listade studerande A några personer som hen kunde tala svenska med, såsom vänner och familj, men tillade följande:

Citat 1

Ja, kanske ibland, eftersom jag har en kompis som läser svenska [platsnamn], så vi kanske säger någonting. Eller på jobbet, eftersom de vet att jag läser svenska, så ett par arbetskamrater är sådana att de kanske plötsligt säger någonting på svenska, eller säger någonting lite på skoj på svenska, och då svarar jag alltid på det.

Med andra ord hade studerandena antingen inga människor i sina liv med vem de kunde tala svenska, åtminstone för tillfället, eller språkanvändningssituationerna bestod av korta tillfällen med människor som kunde tala svenska i någon mån. Ingen studerande berättade om att skriva på svenska, så vi kan återigen bara anta, att de inte alls skriver på svenska på fritiden. Studerande A och studerande C tillade vidare att de läser och lyssnar på svenska mer än producerar det själva. Här frågade jag också om studerandena talar eller skriver andra språk mer än svenska på vilket alla tre hade igen lite olika svar. Förutom att kunna tala finska och svenska talade studerandena engelska och tyska. Studerande A använde dessa andra språk mer än svenska, studerande B använde tyska mindre än svenska och engelska lika mycket som svenska, och studerande C använde egentligen inga andra språk än finska i sin vardag. Därför kunde man säga att svenska faktiskt inte är det primära språket efter studerandenas förstaspråk.

Man kunde säga att svenskanvändningen på något sätt är kopplat till vissa personer, situationer och även kommunikationsplattformar, eftersom sociala frågor är en anledning till vilka språk man använder (Stevens, 1992: 181). Som redan nämndes ovan hade studerande A några människor som hen talar svenska med, hens vänner och familj, men det också omfattar hens arbetsplats och några människor på arbetsplatsen. Utöver frågan om svenska och dess koppling till någon viss kontext frågade jag hurdan det använda språket är i dessa kontexter, till exempel om det är formellt eller informellt, varpå studerande A svarade:

Citat 2

Det kanske beror lite på situationen, att jag alltid talar på så sätt- eller försöker tala väldigt liksom grammatiskt korrekt, men om- naturligtvis är svenska ju inte på samma nivå som modersmål, så det är nog aldrig väldigt formellt, men om jag talar svenska så talar jag just så som det liksom lärs ut i skolan, att jag vet inte om det är då formellt eller talspråkligt, men kanske mer talspråkligt.

Studering B beskrev att ibland talar hen svenska med sina syskon för nöjes skull, men också för att upprätthålla språkkunskaper, och språkstil samt diskussionsämne är oftast talspråkliga och vardagliga. När det gäller studering C berättade hen följande:

Citat 3

Ibland, till exempel i någon vängrupp eller bland släktingar kan det uppstå några sådana situationer att: "Kunde du säga det här på svenska. Vad är detta på svenska? Att du kan ju det språket." /.../ Ja sådant vardagsspråk. [...] ibland kanske läser jag högt just nyheterna. [...] Jag kanske läser dem högt till någon annan.

Även om alla tre studering nämnde vissa situationer där de kan använda svenska är språket kanske inte så starkt kopplat till dessa situationer. Detta beror på faktumet att det finns inga sammanhang i studerandenas liv där svenska spelar en stor eller viktig roll när det gäller till exempel kommunikation. Med andra ord finns det inga kontexter där svenska krävs, och det kan faktiskt vara lämpligare och lättare att använda finska i sammanhangen som studerandena nämnde.

Två av de tre studerandena uppgav att rädslan för att misslyckas i språksituationer är den viktigaste orsaken till varför de inte använder svenska på fritiden och tar till finska istället. Några sätt att misslyckas enligt studerandena var att inte kunna producera tal eller skrift på ett sätt de vill eller avser, att glömma ord eller säga grammatiska strukturer fel, och att inte kunna förstå någon annan person, särskilt i muntliga kommunikationssituationer. Därtill nämnde studering C att olika situationer definierar sin språkanvändning utanför studier (citat 4).

Citat 4

Nå livssituationen på ett sätt och situationer överhuvudtaget. Om jag liksom vore så för tillfället, att jag hade någon svenskspråkig studiegrupp, då skulle jag visst använda det också i övrigt, kanske. Men nu när det [studierna] är självständigt och för tillfället har jag heller inga kurser i svenska, så då är det [språkanvändningen] ganska litet, att när man inte har människor med vem man kunde använda det.

Dessutom hade studerandena också motiv och motivation att använda svenska i situationer där det inte är obligatoriskt att använda det, eftersom de vill upprätthålla språkkunskaperna och hålla svenskan aktiv. Studerande A berättade vidare att använda svenska utanför studier är sällsynt och därför är det också trevligt att använda språket närhelst det finns en möjlighet för det.

På basis av dessa diskussioner kan vi dra slutsatsen att studerandena använder svenska mycket lite utanför studierna, till exempel jämfört med hur mycket de använder finska, och språkanvändningen består av korta, enskilda och sporadiska situationer. Språkanvändningen är inte heller särskilt mångsidig, eftersom språket är företrädesvis vardagligt och det används med ens anförvanter eller bekanta personer faktiskt bara i talad form. Studerandena läser och lyssnar på svenska mer än de talar och skriver på svenska, men det är också inte så vanligt, eftersom andra språk tar plats från svenska. Faktumet att det finns inte många sammanhang där man faktiskt kunde använda svenska påverkar naturligtvis språkanvändningen, men utöver detta är en viktig anledning till att inte använda svenska rädslan för att misslyckas. Däremot är studerandena positivt inriktade på svenska när det gäller att upprätthålla ens språkkunskaper och därför har de viljan att också använda språket.

4.2 Språkanvändningen i studier

Studerandena hade mestadels liknande tankar och upplevelser om svenskstudier vid universitet och om hur svenska samt andra språk används i studierna. För det första omtalade alla tre att de är i ett skede i sina studier där de inte har så många kurser i svenska, utan andra språkkurser eller andra studier istället. Däremot tänkte alla tre att svenska användes aktivt både i talad och skriven form på svenskkurser som de hade haft tidigare i studierna, såsom i form av diskussioner på lektioner och skriftliga kursarbeten. Studerande B och studerande C bedömde att när man har svenskkurser på gång används svenska någon gång i veckan, till och med på varje lektion. På basis av detta och hur mycket studerandena använder svenska utanför studier är det klart att svenska används mer i studier än på fritiden. Ytterligare nämnde studerande C att språket är kanske mer formellt på kurser särskilt i början av studier, eftersom då är språkkunskaper ännu inte så avancerade och det är lite svårt att tala svenska. Studerande B hade också liknande

tankar om rädslan för att misslyckas, motiv och motivation som diskuterades ovan (citat 5).

Citat 5

Nå å andra sidan är det lite spännande att använda. Liksom kanske så att man måste ändå tala svenska på dessa lektioner så ibland är det spännande, eftersom kanske när alla andra kan på ett sätt svenska där på lektioner, så kanske börjar man lätt jämföra sig själv med andra på lektionen. Eller då tänker man att den läraren bedömer hela tiden att hur man talar, att uttalar man alla ord rätt eller så, eller skriver man allt så lite liksom perfekt. Kanske tänker man på det mycket mer i skolan. /.../ men å andra sidan är det ju trevligt att använda svenska i skolan, eftersom då hör man det veckovis när man har kurser på gång [...] då har man liksom tvång att tala det, så då upprätthåller och också lär man sig denna kunskap.

För det andra diskuterades andra språks roll, mer specifikt finskans, engelskans och tyskans roll, i svenskstudier. Studerandena ansåg att på kurser som har svenska som undervisningsspråk, d.v.s. alla kurser i svenska, är det primära språket svenska och det är mer eller mindre sällsynt att använda andra språk under lektionerna. Enligt studerandena finns det ändå fyra undantag för att använda andra språk under svensklektionerna: (1) ibland kan föreläsningar eller studiematerial vara på engelska, (2) andra språk, särskilt engelska och tyska, kan jämföras med svenska för att hitta likheter och olikheter till exempel i ord och grammatik, (3) finska används om man inte förstår eller inte kan säga något på svenska och behöver hjälp, och (4) när man jobbar i par eller i grupp under lektionerna byter studerande ofta till finska. Det sista stärker tanken som diskuterades tidigare; även om svenska i denna kontext spelar en mycket viktig och stor roll kan det kännas lämpligare att tala finska med en annan finstalande studerande om det finns en möjlighet för det. Utöver detta påpekade studerande A motsatsen till det andra undantaget: på andra språkkurser kan svenska användas för att göra en liknande jämförelse mellan ordförråd och grammatik som görs under svensklektionerna.

Studerandena svarade lite olika på hur mycket de använder andra språk i sina studier utanför lektionerna. Studerande A berättade: "Nå åtminstone engelska använder jag inte mycket i studier, att det är ju då finska och svenska som kämpar med varandra, men jag skulle säga att finska används mer.", och tillade att hen ofta använder finska när hen söker information för kursarbete. För studerande B var svenska det primära språket med

finska på andra plats, medan för studerande C var det tyska, därefter finska och sist svenska. Här måste vi ändå beakta att alla tre har sina egna studier med annorlunda struktur. Därför kan skillnader i språkanvändningen bero på till exempel vilka språk och andra ämnen man studerar, vilka kurser man har under en viss tid och vilka teman dessa kurser behandlar. Det här är något som studerande C också kortfattat nämnde.

Slutligen diskuterades om det finns tillräckligt med möjligheter att använda svenska i studierna. Studerande B tänkte att det stämmer och språkanvändningen är mycket allsidig på lektionerna; man har möjligheter att höra och läsa på svenska, men också att skriva och tala på svenska. Däremot tänkte de andra två studerandena att det inte helt stämmer som det kan ses i citaten 6 och 7:

Citat 6

Kanske önskar jag att det skulle vara mer, att det finns ganska mycket sådant att läraren föreläser, att man har inte haft möjlighet att använda det [svenska] själv, men ibland gör man just något par- eller grupparbete där man talar eller använder svenska, gör någonting på svenska. Men å andra sidan, eftersom vi alla har finska som modersmål, händer det lätt så att man använder finska i grupparbeten, att man talar på finska, men kanske skriver på svenska. Men kanske om det finns en mindre kurs blir det en större möjlighet att använda svenska, eftersom då kommer man ofta att diskutera med läraren.

Citat 7

Nå jag tror att det skulle ha varit mer. Ja, jag kanske skulle ha hoppats att det fanns mer, att man skulle ha gått ännu mer säkerhet på det [språkanvändningen]. Även om man har ju talat på dessa tidigare kurser, [...] men kanske eftersom studierna varierar så mycket att det finns långa pauser och det beror helt på hurdana kurser man har. Så det är kanske problemet med det, att då glömmar man. Och nu till exempel i min situation när jag har liksom inte haft svenskkurser /.../ det beror starkt på situationen. Att på något sätt om de var planerat lite bättre eller så att man skulle alltid ha någon kurs på gång där man talar, så skulle man också få mer säkerhet på det [språkanvändningen].

Studerande C tillade ytterligare att talsituationer ersätts ofta med skrivande, men det finns ändå talsituationer, såsom presentationer och diskussionsuppgifter, på många kurser. Som en fortsättning på det som diskuterades ovan frågades om dessa språkanvändningssituationer som erbjuds i studierna förbereder en för verkliga språkanvändningssituationer utanför studierna. Alla tre studerande omtalade att det

stämmer, men studerande A och studerande B motiverade också sina svar i följande två citat:

Citat 8

Ja, eftersom man ändå kommer ju att tala på svenska, så kommunikationsfärdigheter har blivit bättre, och just om man kanske har haft några kurser där man har då talat mycket svenska, så de har utvecklat och uppmuntrat [färdigheterna], och sedan hörförståelse har blivit väldigt mycket bättre, eftersom i skolan, särskilt i början, hörde man så mycket svenska. Och sedan brukar man läsa ganska mycket svenskspråkig litteratur och artiklar och sådana i skolan, så läsförståelse har blivit ju bättre, att alla delområden har utvecklat sig väldigt mycket under dessa studier. /.../ Det [språkkunskaper] kunde ju vara ändå bättre, just kanske spontanitet, men nu kommer det också sådant spontant.

Citat 9

Ja, det tror jag, men kanske inte alla kurser är sådana, att man skulle dra nytta av dem i verkliga livet. Att om de fokuserar mer på något visst ämnesområde så kanske talar man inte om sådana saker i vardagslivet. Och kanske inte nödvändigtvis heller i ens kommande yrke [...] jag tror att kanske liksom de flesta kurser på något sätt hjälper med det att man kunde använda svenska också i det verkliga livet. Kanske liksom att man uttalar rätt, eller förståeligt, och sedan kanske producerar sådan text på svenska som lite som följer språkriktighet och så. Att det tror jag. /.../ under studierna har man ju lärt sig mycket sådana språkkunskaper i svenska som man har inte haft före.

För att sammanfatta citaten 6, 7, 8 och 9 samt detta avsnitt kan man säga att det faktiskt finns möjligheter för en aktiv och mångsidig språkanvändning i studierna, vilket ökar viljan och färdigheten att använda svenska. Däremot finns det också hål i kursplaner och lektioner, vilket gör det svårare att konsekvent använda svenska. Under svenskkurser används svenska ändå relativt mycket i många olika former och sammanhang, och andra språk har inte en så stark status som de har på fritiden. Svenskanvändningen är mycket mer aktiv i studierna, som det redan konstaterades tidigare, och kanske ses mer som en möjlighet till lärande än utanför dem. Med detta menar jag att studerandena verkar se studierna som en trygg plattform för språkanvändningen där de kan utveckla sina språkkunskaper, medan på fritiden måste man på ett sätt prova eller bevisa språkkunskaperna utan hjälp, och kan inte riktigt göra misstag eller lära sig av dem. Detta är ganska liknande vad som Kalaja, Alanen, Dufva och Palviainen (2015) fann i sin studie.

4.3 Studerandenas tankar om språkanvändning och -inlärning

En av de mest betydelsefulla frågorna i denna studie var om studerandena ser språkanvändningen viktig när det gäller att lära sig ett språk; på basis av vad som diskuterades i kapitel 2 kunde vi säga att det är mer eller mindre viktigt, till exempel när det gäller att lära sig språket. Svaren på denna fråga i citaten 10, 11 och 12 visar tydligt att studerandena anser språkanvändningen oerhört viktig för att kunna lära sig språket effektivt:

Citat 10

Det är väldigt viktigt, eftersom på ett sätt är basen bara det vad du använder i skolan, liksom vad man har lärt sig i gymnasiet och grundskolan, så man har inte lärt sig användningen utanför skolan så mycket, eller det kan vara svårt då att hoppa just liksom utanför skolan att använda språket. Att just sådana olika situationer på fritiden lär ju mycket, att när de kommer ofta just sådant som en blixtnatt från klar himmel, eller att man är liksom på en resa och då får man öva språket i en trygg miljö. [...] Och just kanske någon hörförståelse lär man sig inte om man inte lyssnar på språket /.../ Och jag har åtminstone märkt att kunskaper i svenska har utvecklats liksom otroligt mycket på universitet, eftersom särskilt i början var nästan alla lektioner på svenska. Men det [kunskaper] skulle ju vara ändå mycket bättre, men säkert på grund av basen är som det är, så om man var någonstans för en stund där man borde använda svenska, kanske några månader, så det skulle då utvecklas väldigt mycket.

Citat 11

Jag tror att det är viktigt att man använder det, eftersom [...] även om man inte producerar språket aktivt, men kanske om man läser något media, tittar på några videor på svenska eller lyssnar på svenska, eller på andra språk, så det liksom utökar ordförrådet [...] också lite omedvetet lär man sig det språket kanske när man använder det och också när man själv producerar det liksom i talad eller skriven form, så jag tror att det påverkar ganska mycket också det att man lär sig språket, eftersom då man lite som kommer att använda dessa inlärdas kunskaper och då stannar de bättre i hjärnan också.

Citat 12

Ja, absolut. Ja, jag tror att det är en av de viktigaste sakerna. Då får man liksom kontakt med språket, och allt som har med det att göra, och det [användningen] blir mer säker och intresset ökar. Att det ökar språkkunskaper väldigt mycket när man använder det [språket] aktivt.

Dessa kommentarer är mycket intressanta, eftersom när vi betraktar faktumet att studerandena inte använder svenska så mycket på fritiden, men har märkt att deras språkkunskaper har utvecklats under deras tid på universitet, uppstår en motsättning. Det finns naturligtvis inget absolut svar på denna fråga, särskilt när man tar hänsyn till att alla är individuella inlärare och att syftet med frågan var att ta reda på studerandenas åsikter om temat i allmänhet. I alla fall är en sådan iakttagelse verkligen tänkvärd och mer eller mindre ifrågasätter det vad man redan vet om språkanvändningen och -inläringen samt dess relation.

Studerandena frågades om det är ett medvetet val att använda svenska eller om det är mer som en biprodukt av någon aktivitet eller funktion för dem. Med ett medvetet val menar jag till exempel att titta på en film eller att läsa en bok med tanken på att det är på svenska, medan med en biprodukt betyder jag mer spontana situationer där svenska fungerar som ett verktyg för kommunikation, till exempel om någon frågar efter vägen på svenska. Alla tre studerande tänkte att i de flesta situationer är det ett medvetet val att använda svenska. Studerande C uttryckte att hen stöter på mer spontana situationer egentligen inte alls, eftersom hen försöker välja situationer där hen åtminstone kunde till exempel höra svenska, och på det här sättet upprätthålla språkkunskaper och inte glömma språket. Studerande A hade samma idé om att hen vill upprätthålla språkkunskaper och höra språket genom att titta på program på svenska, men det finns också mer spontana situationer där språket är en biprodukt, såsom när någon frågar efter vägen. Studerande B hade också erfarenheter av båda fallen (citat 13).

Citat 13

Nå när man bor i Finland, så är det ju mer- eller på ett finskspråkigt område i Finland, så är det mer ett sådant medvetet val att använda svenska. Förstås ibland säger man någonting just i vardagen på svenska på så sätt att man inte tänker på det, att: "Nå jag ska nu säga något på svenska.", utan det kommer mer liksom spontant någon fras kanske- något uttryck eller utrop eller något sådant på svenska. Men sådant, om man på riktigt börjar tala svenska liksom lite mer så då är det ett medvetet val. /.../ huvudsakligen är det ju liksom ett medvetet val att tala svenska.

Faktumet att studerandena upplever svenskanvändningen mestadels som ett medvetet val ger stöd för det som diskuterades mer i detalj tidigare: studerandena har inte så många sammanhang där man kunde använda svenska och därför måste de medvetet

söka efter sammanhang där det är möjligt att tala, skriva, höra eller läsa det. Det kan också vara antingen en fördel eller en nackdel beroende på var i Finland man bor, precis som studerande B också funderade i citat 13.

Trots att studerandenas svenskanvändning i huvudsak var ett medvetet val frågade jag studerandena vad de tänker om dessa mer spontana situationer där språket är en biprodukt och hur de skulle kännas om de hamnade i en sådan situation. I frågan togs upp adjektiver 'lätt', 'svårt', 'trevligt' och 'ångestfylld', eftersom alla studerandena hade uttryckt likadana känslor om rädslan för att misslyckas, men också om viljan att använda språket mer när det gäller svenskanvändningen utanför studier. Alla tre nämnde olika perspektiv och tankar om både de positiva och negativa saker gällande dessa mer spontana situationer i citat 14, 15 och 16:

Citat 14

Jag anser att de är trevliga, eftersom man sällan har chansen att använda svenska, men förstås ibland kan det bli liksom så att: "Hjälp, kan jag- vad ska den börja fråga och kan jag svara", /.../ Och sedan på en resa om man får använda svenska så är det väldigt trevligt, att jag anser att det är ju liksom mer trevligt.

Citat 15

Nå de är ganska trevliga, eftersom då hinner man inte liksom tänka för mycket på språkriktighet. Och det att då är det sådant spontant språk och då liksom undviker man inte fel, eftersom det är- talet kommer liksom så spontant att man inte hinner tänka på: "Är detta nu sagt korrekt?", och så, men om man medvetet talar svenska så då strävar man kanske mer efter liksom ett perfekt språk. Men i sådana spontana situationer är språket sådant spontant och inte för noggrant överlagt. Men de är ju trevliga situationer, eftersom då får man liksom sådana erfarenheter av framgång.

Citat 16

Jag tycker att det skulle vara trevligt om det skulle finnas mer sådana situationer, att de är ju väldigt sällsynta sådana /.../ Att det skulle vara härligt, förstås nu när jag har inte använt språket så det skulle säkert också vara svårt. Men jag skulle också tycka om sådana situationer.

Citat 14 och 16 visar att två studerande tänkte att spontana situationer kan vara svåra, när man inte har använt svenska på länge, och det finns tanken i bakhuvudet om hur man ska klara sig i sådana situationer. Emellertid tänkte en studerande i citat 15 att det

är svårare att använda svenska medvetet. Även om spontana situationer var inte vanliga för studerandena berättade alla tre att sådana situationer faktiskt är trevliga och de hoppas att de skulle få fler möjligheter att använda svenska spontant. Det visar att alla tre studerande är motiverade och har positiva attityder när det gäller att använda svenska.

Resultaten visar sammanhanget verkar det vara så att studerandena inte riktigt använder svenska utanför sina studier. Alla studerandena hade också uttryckt på något sätt att de skulle vara mer aktiva språkanvändare. Därför ansåg jag att det skulle vara viktigt att fråga dem om det finns någonting vad de kunde göra själva för att använda svenska mer också utanför studierna. Studerande A nämnde att om hen hade en svenskspråkig vän med vem hen kunde diskutera eller skicka meddelanden på svenska, eller om hen skrev till exempel en dagbok på svenska, kunde hen använda språket mer. Studerande B i sin tur nämnde att hen kunde titta på videor på svenska eller lyssna på ljudböcker mer på svenska. Studerande C hade samma idéer såsom studerande A och studerande B, men tillade också att hen kunde tala mer svenska med klasskamrater, skaffa en brevvän, läsa mer nyheter och bloggar, och lyssna ännu mer på radion på svenska, eller titta på en svenskspråkig TV-kanal. Även om studerandena nämnde orsaker till att de inte skulle använda svenska i situationer de kunde (jfr. ovan), hade studerandena säkert många olika och enkla sätt att öka sin egen svenskanvändning. Därför, utöver detta att studerandena hade en positiv inställning till att använda svenska som nämndes ovan, verkade de också ha en positiv inställning till själva språket samt till att lära sig det. Därför drar jag slutsatsen att faktumet att de inte använder svenska mycket beror inte på viljan att göra det, utan kanske snarare på praktiska och sociala frågor. Emellertid ger denna studie faktiskt inga direkta svar på denna fråga, utan bara spekulationer, så vi kan inte säga med säkerhet vad anledningen är baserat endast på denna analys.

Till sist ska vi diskutera studerandenas tankar om vad som kunde förändras till det bättre och vad redan fungerar bra i svenskstudier vid universitet när det gäller att kunna använda svenska mer utanför studier. Alla tre studerande hoppades mest att det skulle finnas fler kurser som erbjuder möjligheter att tala på svenska under lektionerna och som fokuserar på att utveckla kommunikationsfärdigheter. Med andra ord skulle det finnas mer kommunikationssituationer på kurser i vilka studerandena kunde eller till och med måste delta, eftersom det skulle ge mer säkerhet och djärvhet för att använda

svenska på fritiden. Studerande B tänkte också att det skulle finnas mer vardagliga diskussioner på kurser och misstag borde betonas mindre (citat 17).

Citat 17

[...] mer sådana kurser som kanske inte hade så svåra tema, eftersom det är också alltid svårt att diskutera svåra tema och man kanske inte har något att säga om dem, att även om man hade bra språkkunskaper kunde man inte kanske säga plötsligt något om svåra tema. [...] jag hoppas kanske att det skulle finnas lite mer sådana kurser där man faktiskt kunde tala- kunde träna på att tala om kanske helt vardagliga saker. Och att alla kurser inte nödvändigtvis hade någonting att göra med något visst tema så djupt. [...] [det] kanske skulle bereda för sådant autentiskt sätt att tala svenska ännu mer. Och kanske också sådant att [...] man betonade mer det att misstag spelar ingen roll och man inte skulle få sådant känsla att man värderar sina egna språk- liksom hur man talar på något sätt eller så.

Studerande C tillade att språkanvändningen på fritiden kunde uppmuntras ännu mer på kurser och vissa skriftliga kursarbeten kunde faktiskt ersättas med muntliga övningar och talsituationer. När det gäller distinktionen mellan skriftliga och muntliga språkkunskaper som har gjorts i denna text tänkte en studerande att hens skriftliga och muntliga kunskaper är på samma nivå, medan två studerande tänkte att deras skriftliga kunskaper är bättre än muntliga. Detta beror på vikten som läggs på skriftliga färdigheter, vilket ger lite utrymme för att öva muntliga färdigheter, och understryker ytterligare av spänningen som är förknippad med användningen av muntligt språk.

Trots dessa problem pekade studerandena ut vissa bra saker i undervisningen. Studerande A berättade att på grund av att man skriver och läser mycket på svenska vågar man använda dessa kunskaper också utanför studier. Dessutom är gruppstorlekar ofta små varför det finns bättre möjligheter att också tala svenska. Studerande B omtalade att man lär sig en viss fraseologi och kulturell kunskap, till exempel hur man adresserar mottagaren i ett mejl. Man lär sig också muntliga färdigheter och grammatik, vilket gör en en mer säker språkanvändare och gör det möjligt att tala om och förklara olika saker bättre. Emellertid hade studerande C följande tankar: "Dessa kurser är liksom jättebra. Att efter dem begriper man att man har lärt sig så mycket mer. Och sedan finns det förstås ett rikt utbud av kurser. /.../ Och jag har liksom varit nöjd."

Sammanfattningsvis är det klart att studerandena anser användningen av målspråket mycket viktig och utan det kan det vara nästan omöjligt att lära sig vissa språkkunskaper. För dessa studerande är det oftast ett medvetet val att använda svenska, huvudsakligen för att upprätthålla språkkunskaper, och de faktiskt har många olika möjligheter att använda svenska medvetet på fritiden. Spontana språkanvändningssituationer, i sin tur, är relativt ovanliga, men ändå önskvärda precis på grund av dess spontanitet och sällsynthet. Studerandena verkar ändå se de mer spontana situationerna också som fria och avspända även om i förra avsnittet analyserades att språkanvändningen utanför studier inte är ett ställe för misstag eller lärande. Detta betyder att sådana språkanvändningssituationer inte alltid handlar om att använda språket så bra som man kan, utan kan också vara som ett sätt att testa och vidareutveckla kunskaperna man har lärt sig i sina studier. Relaterade till detta kunde man också säga att den viktigaste saken som kunde förändras till det bättre i svenskstudier vid universitet är att studierna skulle erbjuda mer möjligheter att tala och kommunicera på svenska under lektioner. Detta beror på faktumet att särskilt att tala svenska verkar vara svårt på olika nivåer för studerandena och de behöver mer stöd gällande kommunikationsfärdigheter. Trots dessa frågor känner studerandena att deras språkkunskaper har utvecklats under deras studier generellt, men också när det gäller färdigheten att använda svenska utanför studier.

5 AVSLUTANDE DISKUSSION

Syftet med denna undersökning var att ta reda på hur universitetsstuderande använder svenska i och utanför sina studier samt hur studerandena själva ser på förhållandet mellan användningen och inläringen. På basis av tidigare forskning var hypotesen att studerandena inte använder svenska aktivt utanför studierna, men har möjligen något slags inflöde av språket i vardagen. Resultaten stöder denna hypotes och motsvarar resultaten av tidigare forskning, eftersom det var vanligare att studerandena lyssnar och läser på svenska än producerar svenska. Både produktion och konsumtion av svenska var ändå någorlunda sällsynta och sporadiska, och andra språk användes ofta istället för svenska. Som den viktigaste faktorn för att inte använda svenska var rädslan för att misslyckas i språkanvändningssituationer. Ytterligare visar resultaten att svenskanvändningen är mer aktiv och mångsidig i studier än utanför dem. Studerandena tänkte att språkanvändning är mycket viktigt när det gäller språkinläringen och att svenskstudier vid universitet ger huvudsakligen bra möjligheter att använda språket aktivt och mångsidigt både i och utanför studier. Dessutom var studerandenas övergripande inställning till språket mycket positiv och de skulle också vilja använda språket mer på fritiden.

Det finns tre intressanta och även överraskande inslag med resultaten: för det första finns det en motsättning mellan det att studerandena inte använder svenska mycket och det att deras språkkunskaper enligt egen utsago utvecklats vid universitetet. Till exempel från Derwing och Munros (2015: 41-42) studier kan man dra slutsatsen att språkanvändningen faktiskt hade utvecklat inlärarens muntliga språkkunskaper. På basis av resultaten i min studie är det ändå möjligt att ifrågasätta språkanvändningens betydelse i språkinläringen och ställa frågan om vilken typ av språkanvändning egentligen är relevant när det gäller att lära sig målspråket. För det andra finns det en motsättning mellan studerandenas positiva attityder och motivation till att lära sig och använda svenska, och hur de nästan inte alls använder svenska på fritiden. Kalaja, Alanen, Dufva och Palviainen (2015: 72) diskuterade i sin studie att negativa attityder kan påverka användningen på det sättet att man inte använder målspråket, men det verkar inte särskilt troligt när det gäller människor som studerar målspråket som huvudämne. I dessa fall måste det finnas andra faktorer som påverkar språkanvändningen

ännu mer än attityder och motivation gör, som i det här fallet mest troligt är rädslan för att misslyckas, men möjligen också några av Schumanns (1978; citerad i Chizzo, 2002: 1-2) åtta sociala variabler. Slutligen finns det faktumet att studerandena inte riktigt verkade ha möjligheter att använda svenska med andra talare, men samtidigt kunde nämna flera sätt att använda språket antingen på egen hand eller med någon annan på distans. Det ställer också en fråga om språkanvändning som begrepp: hur kunde det definieras, vilka saker innehåller det och vad egentligen räknas som att använda målspråket? Jag avser att dessa motsatser ställer intressanta och viktiga frågor om språkanvändningen som kunde studeras i framtiden.

När det gäller mål, material och metod vill jag slutligen ta upp vissa saker. I sina svar fokuserade studerandena särskilt på muntlig produktion, så det finns faktiskt inga klara svar om skriftlig produktion. På grund av detta tror jag att å ena sidan svarar studiens resultat inte helt på alla forskningsfrågor, men å andra sidan redogör de mer i detalj för frågor gällande muntlig produktion. Svaren och resultaten i denna form är naturligtvis inte helt onödiga, utan tar ändå upp intressanta saker, men om en liknande studie skulle göras kunde den tydligare delas upp i fyra delar som var och en fokuserar på en aspekt av språkanvändning: muntlig produktion, skriftlig produktion, inflöde av muntligt språk och inflöde av skriftligt språk. Dessa kunde till och med vara enskilda studier för att möjliggöra ytterligare avgränsningar. Dessutom, eftersom mängden av relevanta teorier och tidigare forskning var begränsad, och det finns inte mycket information av temat, är det nästan omöjligt att gräva djupt in i detta tema eller få banbrytande resultat i så liten skala. Därför finns det ett stort behov av vidare forskning om detta tema och jag avser att denna avhandling fungerar som en nyttig bas för den; avhandlingen gav uppmärksamhet samt något slags uppfattning om svenskstuderandenas språkanvändning och tankar gällande den, vilket egentligen var det ursprungliga målet med denna studie.

LITTERATUR

Chizzo, J. (2002). Acculturation and Language Acquisition: A Look at Schumann's Acculturation Model. Retrieved February, 10, 2006.

Derwing, T. M. & Munro, M. J. (2015). *Pronunciation Fundamentals: Evidence-based perspectives for L2 reaching and research*. John Benjamins Publishing Company.

Ghalebi, R. & Sadighi, F. (2015). The Usage-based Theory of Language Acquisition: A review of Major Issues. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 2(6), 190-195.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014, https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna_for_laroplanen_for_den_grundlaggande_utbildningen_2014.pdf (hämtad 22.4.2022)

Habók, A. & Magyar, A. (2018). The Effect of Language Learning Strategies on Proficiency, Attitudes and School Achievement. *Front. Psychol.* 8:2358.

Kalaja, P., Alanen, R. & Dufva, H. (2011). Minustako tutkija? Johdattelua tutkimuksen tekoon. *Kieltä tutkimassa: tutkielman laatijan opas*, 8-32. Helsinki: Finn Lectura.

Kalaja, P., Alanen, R., Dufva, H. & Palviainen, Å. (2011). Englannin ja ruotsin kielen oppijat toimijoina koulussa ja koulun ulkopuolella. *AFinLA-e: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia*, (3), 62-74.

Knight, T. (2013). *Pelkkää pakkoruotsia? Tamperelaisten yliopisto-opiskelijoiden ruotsin kielen opiskelumotivaatio*. Pro gradu-avhandling, Tammerfors universitet. Trepo publikationsarkiv. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201310291529>

Koivunen, M. & Koskela, O.-M. (2018). *Kuudes- ja yhdeksäsluokkalaisten asenteet ja motivaatio ruotsin kielen opiskeluun*. Pro gradu-avhandling, Åbo universitet. UTUPub publikationsarkiv. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018050723624>

Sargsyan, M. & Kurghinyan, A. (2016). The use of English language outside of the classroom. *Journal of Language and Cultural Education*, 4(1), 46-67.

Stevens, G. (1992). The Social and Demographic Context of Language Use in the United States. *American Sociological Review*, 171-185.

Tandefelt, M. (2001). Finländsk tvåspråkighet. *Forskningsrapporter från Svenska handelshögskolan* 53. Helsingfors: Svenska handelshögskolan.